

TARJIMADA TAHRIRNING SAN'ATI: MAZMUN, USLUB VA ANIQLIKNI UYG'UNLASHTIRISH YO'LLARI

Qurbonova Nilufar

O'zDJTU o'qituvchisi

Akbarshox O'ktamov

BA student at The University of Reading

Annotatsiya: *Ushbu maqolada tarjima jarayonida tahrirning o'rni, uning mazmun, uslub va aniqlikni uyg'unlashtirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Tarjima faqat bir tildagi matnni boshqa tilga o'girish emas, balki undagi ma'no, uslubiy rang-baranglik, mantiqiy izchillik va kommunikativ ta'sirchanlikni qayta yaratish jarayonidir. Shu nuqtai nazardan, tahrir tarjimaning yakuniy sifatini belgilovchi asosiy bosqichlardan biri hisoblanadi. Maqolada tarjima matnini tahrir qilishda mazmuniy adekvatlik, uslubiy moslik, terminologik izchillik, grammatik to'g'rilik va matnning o'quvchi tomonidan qabul qilinish darajasi kabi mezonlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, tahrir jarayonida tarjimon va muharrir o'rtasidagi kasbiy hamkorlik, xatolarni aniqlash va ularni bartaraf etish mexanizmlari ham yoritiladi. Tadqiqot natijasida tarjimada tahrir qilish san'ati matnni nafaqat texnik jihatdan to'g'rilash, balki uning mazmuniy aniqligi va uslubiy mukammalligini ta'minlashga xizmat qiluvchi ijodiy hamda analitik faoliyat ekani asoslab beriladi.*

Kalit so'zlar: *tarjima, tahrir, tarjima tahriri, mazmuniy adekvatlik, uslubiy moslik, aniqlik, tarjima sifati, terminologik izchillik, matn tahlili, muharrirlik mahorati*

KIRISH

Zamonaviy tarjimashunoslikda tarjima sifati masalasi tobora dolzarb ahamiyat kasb etib bormoqda. Globallashuv, xalqaro ilmiy, iqtisodiy va madaniy aloqalarning kengayishi natijasida tarjima faoliyatiga bo'lgan ehtiyoj ortgani sari tarjima matnlarining sifati, aniqligi va uslubiy mukammalligiga qo'yiladigan talablar ham kuchaymoqda. Shu jarayonda tahrir bosqichi tarjimaning eng muhim va mas'uliyatli tarkibiy qismlaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Chunki dastlabki tarjima variantida ma'no noaniqligi, uslubiy g'alizlik, grammatik xato yoki terminologik nomuvofiqliklar uchrashi tabiiy hol bo'lsa, aynan tahrir ana shu kamchiliklarni bartaraf etib, matnni mukammallashtiradi. Tarjimada tahrirning vazifasi faqat xatolarni tuzatish bilan cheklanmaydi. U asl matn mazmunining to'g'ri yetkazilganligini tekshiradi, maqsad tilidagi ifodaning tabiiyligi va uslubiy mosligini ta'minlaydi, matndagi mantiqiy bog'liqlik va kommunikativ samaradorlikni kuchaytiradi. Shu ma'noda tahrir tarjima jarayonining oddiy texnik bosqichi emas, balki matnning sifat darajasini belgilovchi ijodiy va analitik faoliyat hisoblanadi. Ayniqsa, badiiy, ilmiy, publitsistik hamda rasmiy matnlar tarjimasida mazmun, uslub va aniqlik o'rtasidagi muvozanatni saqlash yuqori professional mahorat talab qiladi.

Mazmun, uslub va aniqlik tarjima tahririning uch asosiy tayanch unsuridir. Mazmun tarjimaning semantik yadrosini tashkil etadi; ya'ni asl matnda ifodalangan g'oya, axborot va muallif niyati tarjimada to'liq va buzilmasdan aks etishi lozim. Uslub esa matnning janriy, emotsional va funksional xususiyatlarini belgilaydi. Agar mazmun saqlangan bo'lsa-yu, uslubiy rang yo'qolgan bo'lsa, tarjima to'laqonli bo'lmaydi. Aniqlik esa fikrning ravshan, tushunarli va mantiqan izchil ifodalanishini ta'minlaydi. Ushbu uch mezonning uyg'unligi esa tarjima tahririning haqiqiy san'at darajasiga ko'tarilishiga xizmat qiladi. Tarjima amaliyotida ko'pincha bir muammo kuzatiladi: ba'zi hollarda matn mazmunan to'g'ri tarjima qilinadi, ammo uslubiy jihatdan sun'iy yoki og'ir chiqadi; boshqa hollarda esa matn ravon va chiroyli bo'lsa-da, asl ma'no siljib ketadi. Ayrim vaziyatlarda esa grammatik to'g'rilik saqlangan bo'lsa ham, terminologik aniqlik yetishmaydi. Shunday ekan, tarjima tahriri ushbu unsurlarni alohida emas, balki o'zaro uzviy bog'liq holda ko'rib chiqishi zarur. Muharrirning asosiy vazifasi ham aynan shu — matnda mazmuniy ishonchlilik, uslubiy tabiiylik va ifoda aniqligini bir nuqtada jamlashdir.

Mavzuning dolzarbligi yana shundaki, bugungi kunda mashina tarjimasi, avtomatik tahlil vositalari va sun'iy intellekt asosidagi tarjima texnologiyalari keng qo'llanilayotgan bo'lsa-da, tahrir bosqichi hanuz inson tafakkuri, estetik didi va kasbiy sezgirligiga tayanadi. Chunki har qanday avtomatik tarjima tizimi so'z va gap darajasidagi moslikni topishi mumkin, ammo matnning uslubiy nozikliklari, pragmatik ta'siri va o'quvchi qabulini chuqur hisobga olishda inson muharririning o'rni beqiyosdir. Shu sababli tarjima tahririni nafaqat texnik ko'nikma, balki til, madaniyat va tafakkur uyg'unligiga asoslangan san'at sifatida o'rganish muhimdir. Mazkur maqolaning maqsadi tarjimada tahrirning mazmun, uslub va aniqlikni uyg'unlashtirishdagi o'rnini ilmiy jihatdan yoritish, tahrir mezonlarini tavsiflash hamda sifatli tarjima yaratishda muharrirlik faoliyatining nazariy va amaliy ahamiyatini ochib berishdan iborat. Shu asosda maqolada tarjima tahririning mohiyati, asosiy tamoyillari va samarali usullari tahlil qilinadi.

Adabiyotlar sharhi. Tarjima tahriri masalasi tarjimashunoslikda uzoq yillardan beri muhim nazariy va amaliy yo'nalish sifatida o'rganib kelinadi. Dastlab tarjima sifati ko'proq tayyor matnning asl nusxaga qanchalik yaqinligi bilan baholangan bo'lsa, keyinchalik tadqiqotchilar tarjima jarayonida tahrir va qayta ishlash bosqichining mustaqil ahamiyatga ega ekanini alohida ta'kidlashni boshladilar. Zamonaviy yondashuvlarda tahrir tarjimaning yakuniy bezagi emas, balki uning mazmuniy aniqligi, uslubiy tabiiyligi va kommunikativ samaradorligini ta'minlovchi markaziy bosqich sifatida qaraladi. Tarjimashunoslikning yetakchi olimlaridan biri Mona Baker tarjima jarayonida ekvivalentlik masalasini ko'p qatlamli hodisa sifatida talqin etadi. Uning qarashlariga ko'ra, tarjima matni faqat alohida birliklar darajasida emas, balki grammatik, matniy va pragmatik darajalarda ham moslikka ega bo'lishi kerak. Bu yondashuv tarjima tahririga ham bevosita taalluqlidir, chunki muharrir tarjima qilingan matnni aynan shu qatlamlarda tekshiradi: ma'no to'liq yetganmi, matn uslubiy jihatdan

tabiymi, o'quvchiga ravshan va mantiqan izchil ta'sir etadimi. Bakerning ushbu fikrlari tarjima tahririning nazariy asoslarini tushunishda muhim o'rin tutadi.

Peter Newmark esa tarjimada mazmun va uslubning muvozanati masalasiga alohida e'tibor qaratadi. U tarjimonning asosiy vazifasi "what is written" va "how it is written" o'rtasidagi nisbatni saqlash ekanini ta'kidlaydi. Aynan shu qarash tarjima tahririning mohiyatini ham belgilaydi. Chunki tahrir jarayonida muharrir nafaqat "nima aytilganini", balki "u qanday aytilganini" ham sinchiklab tekshiradi. Newmarkning nazariyasida semantik va kommunikativ tarjima o'rtasidagi farqlar ko'rsatib berilgan bo'lib, bu farqlar tarjima tahririda mazmuni yo'qotmagan holda matnni o'quvchiga tushunarli va tabiiy shaklga keltirishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Tarjima sifatini baholash masalalariga bag'ishlangan tadqiqotlarda Julyina Haus, Katrina Rays va Kristian Nord kabi olimlarning ishlari ham alohida ahamiyatga ega. House tarjima sifatini funksional-pragmatik mezonlar asosida baholashni taklif etadi. Uning fikricha, tarjima matni o'z kommunikativ vazifasini maqsad tilida qanchalik muvaffaqiyatli bajarayotgani asosiy mezonlardan biridir. Bu yondashuv tahrir jarayonida ayniqsa muhim, chunki muharrir matnning lingvistik to'g'riliginingina emas, balki uning kommunikativ qiymatini ham nazorat qiladi. Rays esa matn turiga xos xususiyatlarni hisobga olish zarurligini ko'rsatadi. Ilmiy matn, badiiy matn, publitsistik matn yoki rasmiy hujjat tarjimasi bir xil mezon asosida tahrir qilinmaydi. Demak, tarjima tahriri doimo matn janri, maqsadi va auditoriyasiga bog'liq holda amalga oshiriladi.

Kristian Nordning funksional yondashuvi ham tarjima tahririning zamonaviy talqinida katta ahamiyat kasb etadi. U tarjimani maqsadga yo'naltirilgan faoliyat sifatida tushuntiradi va tarjima jarayonida har bir til birligi, uslubiy shakl yoki struktur tanlov maqsadli auditoriya nuqtai nazaridan qayta baholanishi kerakligini uqtiradi. Muharrir uchun bu juda muhim: ba'zan asl matnga maksimal yaqin qolish matnning maqsad tilidagi qabuliga salbiy ta'sir qilishi mumkin, shunda tahrir funksional moslashtirish vositasiga aylanadi. Tarjima tahriri bo'yicha amaliy tadqiqotlar ham bu masalaning naqadar murakkab ekanini ko'rsatadi. Zamonaviy tarjima amaliyotida muharrirning vazifasi xatoni "ovlash" bilangina cheklanmaydi; u tarjimaning terminologik izchilligi, uslubiy birxilligi, ma'no aniqligi va matn yaxlitligini ta'minlashi kerak. Ayniqsa, ko'p bosqichli professional tarjimalarda post-editing, revising, proofreading va stylistic editing kabi bosqichlarning ajratilishi tahrirning mustaqil kompetensiya sifatida shakllanayotganidan dalolat beradi. Bu esa tarjima tahririning texnik emas, balki chuqur analitik va ijodiy faoliyat ekanini ko'rsatadi.

Umuman olganda, mavjud adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, tarjima tahriri mazmuniy adekvatlik, uslubiy moslik va ifoda aniqligini uyg'unlashtirishga qaratilgan murakkab kasbiy faoliyatdir. Biroq ushbu masala, ayniqsa, o'zbek tarjimashunosligi doirasida alohida ilmiy muammo sifatida yetarlicha chuqur ishlab chiqilmagan. Shu bois mazkur maqola tarjimada tahrirning san'at darajasidagi mohiyatini ochib berish va uning asosiy mezonlarini tizimli ravishda yoritishga qaratiladi.

Metodologiya. Mazkur tadqiqotda tavsifiy, qiyosiy va tahliliy yondashuvlarga asoslangan sifat metodologiyasi qo'llanildi. Bu yondashuv mavzuning mohiyatiga to'liq mos keladi, chunki tadqiqotning asosiy maqsadi tarjima tahririning nazariy va amaliy xususiyatlarini miqdoriy emas, balki mazmuniy va funksional jihatdan tahlil qilishdan iborat. Tarjima tahriri jarayoni ko'proq sifat ko'rsatkichlari — aniqlik, uslubiy tabiiylik, mantiqiy izchillik, kommunikativ samaradorlik — bilan belgilanadi. Shu sababli tadqiqotda matn markazli tahlil usuli yetakchi o'rin egalladi.

Tadqiqot obyekti sifatida tarjima qilingan matnlarning mazmuniy, uslubiy va lingvistik xususiyatlari olindi. Predmet sifatida esa ushbu matnlarda tahrir orqali bartaraf etiladigan xatolar, uslubiy nomuvofiqliklar, grammatik va terminologik kamchiliklar, shuningdek, mazmunni aniqlashtirish va uslubni silliqashtirish usullari belgilandi. Bunda tarjima matni tahrirdan oldingi va tahrirdan keyingi holatlarda qiyosiy ravishda ko'rib chiqilishi nazariy asos sifatida olindi.

Tadqiqot jarayonida bir necha asosiy metodlardan foydalanildi. Birinchidan, qiyosiy tahlil metodi qo'llanildi. Bu metod yordamida asl matn bilan tarjima matni, shuningdek, tarjimaning dastlabki va tahrirlangan variantlari o'zaro taqqoslandi. Ushbu usul orqali qaysi o'rinlarda mazmuniy siljish, uslubiy g'alizlik yoki ifoda noaniqligi mavjud ekani aniqlanadi. Ikkinchidan, semantik tahlil metodi asosida tarjima birliklarining ma'no jihatdan to'g'riligi o'rganildi. Bu jarayonda so'z, so'z birikmasi va gap darajasidagi ma'no muvofiqligi, yashirin ma'no va pragmatik yukning qay darajada saqlangani tahlil qilinadi.

Uchinchidan, uslubiy tahlil metodi qo'llanildi. Uslubiy tahlil yordamida tarjima matnining maqsad til me'yorlariga qanchalik mos kelishi, janriy-uslubiy xususiyatlarning qay darajada saqlangani, matnning ravonligi va tabiiyligi baholandi. Aynan shu metod orqali muharrirning matni "jonlantirish", g'aliz iboralarni soddalashtirish, sun'iy jumla qurilmalarini tabiiy shaklga keltirishdagi roli yoritildi. To'rtinchidan, kontekstual tahlil metodi qo'llanilib, har bir tarjima birligi alohida emas, balki butun matn va kommunikativ vaziyat doirasida ko'rib chiqildi. Bu metod ayniqsa tarjima tahririda muhim, chunki ayrim birliklar lug'aviy jihatdan to'g'ri bo'lsa ham, matn umumiy oqimida noqulay yoki nomuvofiq ko'rinishi mumkin.

Tadqiqotda shuningdek, funksional yondashuvdan ham foydalanildi. Ushbu yondashuv tarjima va tahrirni maqsadli auditoriya, matn vazifasi va kommunikativ samaradorlik nuqtai nazaridan baholash imkonini beradi. Mazkur metodologik nuqtai nazar Nord va House singari olimlarning qarashlariga uyg'un bo'lib, tarjima tahririda "to'g'ri" variant har doim ham so'zma-so'z moslik emas, balki o'quvchi uchun eng tabiiy va funksional jihatdan samarali shakl ekanini ko'rsatadi.

Metodologiyaning yana bir muhim jihati — tarjima tahririni ko'p bosqichli jarayon sifatida ko'rishdir. Tadqiqotda tahrir jarayoni quyidagi bosqichlarda konseptual jihatdan tahlil qilindi: mazmuniy tekshiruv, uslubiy tekshiruv, grammatik va orfografik tekshiruv, terminologik izchillikni ta'minlash va yakuniy o'qish bosqichi. Bunday yondashuv tarjima tahririning tizimli tabiati va har bir bosqichning yakuniy sifatga qo'shadigan hissasini ko'rsatishga xizmat qiladi. Mazkur metodologiyaning afzalligi

shundaki, u tarjima tahririni faqat texnik tuzatishlar yig'indisi sifatida emas, balki mazmun, uslub va aniqlikni birlashtiruvchi murakkab ijodiy-analitik faoliyat sifatida talqin qilish imkonini beradi. Shu jihatdan, tanlangan usullar maqolaning asosiy maqsadini — tarjimada tahrirning san'at sifatidagi mohiyatini ochib berishni — samarali amalga oshirishga xizmat qiladi.

Natijalar tahlili. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, tarjima jarayonida tahrir bosqichi matn sifatini belgilovchi eng muhim omillardan biri hisoblanadi. Tahlil davomida aniqlandiki, dastlabki tarjima variantlarida uchraydigan kamchiliklar asosan uch yo'nalishda namoyon bo'ladi: mazmuniy noaniqlik, uslubiy nomuvofiqlik va ifoda aniqligining yetishmasligi. Aynan tahrir jarayoni ushbu uch qatlamdagi muammolarni bartaraf etib, tarjima matnini mukammal, ravon va ishonchli holatga keltiradi. Bu holat tarjima tahririning oddiy texnik amaliyot emas, balki matnning sifat ko'rsatkichlarini shakllantiruvchi mustaqil ijodiy jarayon ekanini tasdiqlaydi. Mazmuniy tahlil natijalari ko'rsatdiki, tarjima matnlarida eng ko'p uchraydigan muammolardan biri asl matndagi fikrning to'liq yoki aniq aks ettirilmashligidir. Ayrim hollarda tarjima so'zma-so'z to'g'ri ko'ringani bilan, u asl matnning mantiqiy urg'usi yoki pragmatik niyatini to'liq bera olmaydi. Tahrir bosqichida ana shunday kamchiliklar aniqlanib, matndagi semantik buzilishlar, ma'no torayishi yoki kengayishi, noo'rin umumlashtirish va tushirib qoldirish holatlari tuzatiladi. Natijada matnning mazmuniy adekvatligi sezilarli darajada oshadi. Uslubiy tahlil esa shuni ko'rsatdiki, dastlabki tarjimalarda mazmun asosan saqlangan bo'lsa ham, maqsad til me'yorlariga mos kelmaydigan sun'iy iboralar, og'ir jumla tuzilmalari va g'aliz ifodalar tez-tez uchraydi. Bunday hollarda tarjima o'quvchi uchun tushunarli bo'lishi mumkin, ammo u tabiiy va ravon matn taassurotini bermaydi. Tahrir jarayoni aynan shu nuqtada alohida ahamiyat kasb etadi: muharrir matnni stilistik jihatdan qayta ko'rib chiqadi, ortiqcha murakkablikni kamaytiradi, ifodani silliqlashtiradi va matnni maqsad auditoriyaga moslashtiradi. Shunday qilib, uslubiy tahrir tarjimini "tiriltiruvchi" va uni o'qishga qulay qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

Aniqlik bilan bog'liq natijalar ham juda muhim bo'ldi. Tadqiqot davomida aniqlanganki, ko'plab tarjimalarda grammatik jihatdan to'g'ri qurilgan gaplar mavjud bo'lsa-da, ularning ichki aniqligi yetarli bo'lmaydi. Bunday holat terminlarning noto'g'ri tanlanishi, referensial noaniqlik, izohsiz qoldirilgan birliklar yoki ortiqcha murakkab sintaktik konstruktsiyalar bilan bog'liq bo'ladi. Tahrir jarayonida aynan fikr ravshanligi, o'quvchiga tushunarlilik va mantiqiy izchillik ta'minlanadi. Demak, aniqlik tarjima matnida faqat grammatik to'g'rilik emas, balki fikrning ravshan va xatosiz yetkazilishi bilan belgilanadi.

Tadqiqot yana bir muhim jihatni ko'rsatdi: tarjima tahriri matndagi alohida xatolarni tuzatishdan ko'ra kengroq vazifani bajaradi. U matnning umumiy yaxlitligini, ichki uyg'unligini va kommunikativ samaradorligini nazorat qiladi. Ya'ni muharrir faqat bitta so'z yoki gapni emas, balki butun matnning "nafasini" his qiladi. Matnda ohang bir xilmi, terminologiya izchilmi, gaplar o'zaro mantiqan ulanadimi, asosiy g'oya yo'qolib qolmaganmi — mana shularning barchasi tahrir natijasida tartibga solinadi. Shu

ma'noda tahrir tarjima sifatini mahalliy emas, global darajada yaxshilaydi. Olingan natijalar tahrir jarayonida muharrirning kasbiy kompetensiyasi hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini ham ko'rsatdi. Kuchli muharrir nafaqat til qoidalarini biladi, balki matnning janrini, uslubiy maqsadini, kommunikativ vazifasini va auditoriyasini ham chuqur anglaydi. Aynan shu omillar unga qaysi joyda asl shaklni saqlash, qaysi joyda esa uslubiy qayta ishlash zarurligini to'g'ri belgilash imkonini beradi. Demak, tarjima tahriri muvaffaqiyati muharrirning til sezgisi, estetik didi va analitik tafakkuriga bevosita bog'liq.

Shuningdek, tadqiqot natijalari zamonaviy tarjima amaliyotida mashina tarjimasi va avtomatik vositalar keng tarqalgan bo'lsa-da, inson tahririning ahamiyati kamaymaganini, aksincha, yanada ortganini ko'rsatdi. Avtomatik tizimlar ko'pincha lug'aviy va sintaktik moslikni ta'minlasa-da, uslubiy tabiiylik, kontekstual noziklik va kommunikativ maqsadni chuqur baholashda cheklangan. Tahrir jarayonida inson muharriri ana shu nozik jihatlarni hisobga olib, matnni haqiqiy sifat bosqichiga olib chiqadi. Bu esa tarjima tahririning kelajakda ham o'z ahamiyatini yo'qotmasligini anglatadi. Umuman, natijalar shuni tasdiqladiki, tarjimada mazmun, uslub va aniqlikni uyg'unlashtirish faqat tarjimonning dastlabki ishiga emas, balki tahrir jarayonining puxtaligiga ham bevosita bog'liq. Tahrir qilinmagan tarjima ko'pincha "tayyor" ko'rinsada, mukammal bo'lmaydi; tahrirlangan matn esa nafaqat to'g'ri, balki o'qiladigan, tushunarli va ta'sirchan bo'ladi. Ana shu jihat tarjimada tahrirni san'at darajasiga ko'taradi.

Xulosa

Tarjimada tahrirning san'ati masalasini o'rganish shuni ko'rsatdiki, tahrir tarjima jarayonining ajralmas, murakkab va yuqori mas'uliyat talab qiluvchi bosqichidir. U faqat grammatik, orfografik yoki texnik xatolarni tuzatish bilan cheklanmaydi, balki matnning mazmuniy adekvatligi, uslubiy tabiiyligi va ifoda aniqligini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu sababli tarjima tahririni ikkinchi darajali yordamchi jarayon sifatida emas, balki sifatli tarjimaning asosiy shartlaridan biri sifatida baholash lozim. Tadqiqot natijalari mazmun, uslub va aniqlik tarjima tahririning uch asosiy tayanchi ekanini tasdiqladi. Mazmun asl matn g'oyasining buzilmasdan yetkazilishini, uslub matnning janriy va emotsional rangini saqlashni, aniqlik esa fikrning ravshan va tushunarli ifodalanishini ta'minlaydi. Ushbu uch mezonning uyg'unligi mavjud bo'lmagan tarjima matni to'g'ri ko'rinsa ham, o'zining kommunikativ va estetik qimmatini to'liq namoyon qila olmaydi. Shuning uchun tahrirning bosh vazifasi aynan shu muvozanatni topish va saqlashdan iborat.

Shuningdek, tadqiqot tahrir jarayonida muharrirning kasbiy sezgirliги, til madaniyati, uslubiy didi va matnni kompleks baholay olish qobiliyati hal qiluvchi omil ekanini ko'rsatdi. Tarjima sifati ko'p jihatdan muharrirning matnga "tashqaridan" qarab, uni o'quvchi nigohi bilan qayta ko'ra olish mahoratiga bog'liq. Shu bois tarjima tahriri amaliyotida muharrirga oddiy nazoratchi emas, balki tarjima matnining hammuallifiga yaqin ijodiy subyekt sifatida qarash maqsadga muvofiqdir.

Bugungi kunda mashina tarjimasi, raqamli vositalar va sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi tarjima amaliyotiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Biroq bu jarayon inson tahririning ahamiyatini kamaytirmaydi. Aksincha, avtomatik tizimlar yaratgan matnni haqiqiy sifat darajasiga olib chiqish uchun tahrir yanada zarur bosqichga aylanmoqda. Chunki texnologiya tezlikni ta'minlashi mumkin, lekin mazmuniy noziklik, uslubiy nafislik va kommunikativ sezgirlikni to'liq anglash hanuz inson tafakkuriga tayanadi. Xulosa qilib aytganda, tarjimada tahrirning san'ati — bu mazmuni yo'qotmaslik, uslubni so'ndirmaslik va aniqlikni susaytirmaslik mahoratidir. Aynan shu uch unsur uyg'unlashganida tarjima haqiqiy sifatga, matn esa o'quvchiga ta'sir etuvchi mukammal shaklga ega bo'ladi. Shu jihatdan tarjima tahririni nazariy va amaliy jihatdan chuqur o'rganish zamonaviy tarjimashunoslikning muhim vazifalaridan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Baker, M. (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation (3rd ed.). Routledge.
2. Newmark, P. (1988). A Textbook of Translation. Prentice Hall.
3. Nord, C. (2018). Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained. Routledge.
4. House, J. (2015). Translation Quality Assessment: Past and Present. Routledge.
5. Reiss, K., & Vermeer, H. J. (2014). Towards a General Theory of Translational Action: Skopos Theory Explained. Routledge.
6. Mossop, B. (2020). Revising and Editing for Translators (4th ed.). Routledge.
7. Venuti, L. (2018). The Translator's Invisibility: A History of Translation (3rd ed.). Routledge.
8. Hatim, B., & Mason, I. (2014). Discourse and the Translator. Routledge.
9. Bell, R. T. (1991). Translation and Translating: Theory and Practice. Longman.
10. Williams, M., & Chesterman, A. (2014). The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies. Routledge.
11. Bassnett, S. (2014). Translation Studies (4th ed.). Routledge.
12. House, J. (2018). Translation: The Basics. Routledge.
13. Pym, A. (2014). Exploring Translation Theories (2nd ed.). Routledge.
14. Munday, J. (2016). Introducing Translation Studies: Theories and Applications (4th ed.). Routledge.
15. Chesterman, A. (2016). Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation Theory. John Benjamins.